

Als ik sterf in een vreemd land

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

KALANI PICKHART

*Als ik
sterf
in een
vreemd
land*

Vertaald door
Jan Bert Kanon

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 6195 1

© 2021 Kalani Pickhart

© 2022 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,

Amsterdam en Jan Bert Kanon

Oorspronkelijke titel *I Will Die in a Foreign Land*

Oorspronkelijke uitgever Two Dollar Radio

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie © August Friedrich Albrecht Schenck,

Anguish c. 1878, oil on canvas, 151,0 x 251,2 cm, National Gallery
of Victoria, Melbourne, Purchased, 1880 (p. 307.6-1)

Foto auteur © Sydney Cisco

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Bethany

DONBAS-REGIO

TIJDLIJN VAN DE GEBEURTENISSEN OP EUROMAJDAN, DE REVOLUTIE VAN WAARDIGHEID, 2013-2014

2013

- 21 november – De vierde president van Oekraïne, Viktor Janoekovytsj, weigert een associatieverdrag te tekenen met de Europese Unie en haalt in plaats daarvan de banden met Rusland aan.
- 22 november – 2000 demonstranten verzamelen zich op Majdan Nezalezjnosti, het Onafhankelijkheidsplein in Kyiv; de menigte groeit op 24 november uit tot tussen de 50.000 en 200.000 demonstranten.
- 30 november – De bijzondere eenheid van de Oekraïense politie, de Berkoet, valt ongewapende demonstranten en omstanders aan.
- 1 december – Als gevolg van het politiegeweld van de vorige avond breken rellen uit en bezetten oppositiepartijen het vakbondsgebouw. Er wordt een tentenkamp opgeslagen op Majdan Nezalezjnosti en een nationale staking begint.
- 8 december – De Mars van Miljoenen: een half miljoen Oekraïners trekt op naar Kyiv. Een standbeeld van Vladimir Poetin wordt omvergehaald en vernield.
- 11 december – Wanneer 4000 leden van de Berkoet demonstranten aanvallen, luiden de klokken van het Sint-Michielsklooster bij wijze van alarm voor het eerst in 800 jaar.

12-28 december – Janoekovytsj en de Russische president Vladimir Poetin tekenen het Oekraïens-Russische actieplan. De barricaden en tenten op Majdan Nezalezjnosti worden nu maximaal benut door een menigte van soms wel 200.000 demonstranten.

2014

10-16 januari – Het Oekraïense parlement, de Verchovna Rada, neemt strenge wetten aan tegen openbare bijeenkomsten en betogingen, bijgenaamd de ‘dictatorwetten’.

19-25 januari – In de Hroesjevskystraat breken rellen uit tegen de invoering van wetten die demonstraties verbieden; ze worden op 21 januari van kracht. Er worden waterkanonnen, molotov-cocktails, rubberkogels en scherpe patronen tegen betogers ingezet, met 4 doden en 1000 gewonden als gevolg.

6 februari – Er ontploft een pakket, met op het etiket ‘medicijnen’, dat bij het vakbondsgebouw wordt afgeleverd.

18-19 februari – Demonstranten op Euromajdan worden bestookt met scherpe munitie en rubberkogels, granaten en traangas in een poging demonstranten tegen te houden. Scherpschutters en leden van de Berkoet schieten met kalasjnikovs op burgers. Janoekovytsj weigert een staakt-het-vuren. Oekraïne kondigt de facto de noodtoestand af. Meer dan 103 burgers en 13 agenten worden gedood; 184 burgers lopen schotwonden op en meer dan 750 burgers raken anderszins gewond.

21 februari – Majdan-betogers betuigen hun respect aan de Hemelse Honderd.

22 februari – Janoekovytsj ontvlucht Oekraïne en krijgt asiel in Rusland. Met 328 stemmen voor en nul stemmen tegen stemt de Verchovna Rada voor ontzetting van Janoekovytsj uit zijn ambt en stelt 25 mei vast als datum voor nieuwe presidentsverkiezingen.

27 februari-18 maart – Gemaskerde pro-Russische eenheden bezetten het parlement van de Krim, waarna gewapende troepen zonder onderscheidingstekens volgen. Op 18 maart wordt de Krim door de Russische Federatie ingelijfd, hoewel de annexatie door de meeste landen niet wordt erkend.

7 april – Pro-Russische activisten bestormen regeringsgebouwen in de Donbas, een regio die Donetsk en Loegansk omvat; de Oekraïense regering betitelt de actie als terrorisme en als een Russische operatie tegen de onafhankelijke status van het land.

11 mei – De Krimse regisseur Oleg Sentsov wordt door het Russische parlement beschuldigd van terroristische samenzwering en wordt gearresteerd.

25 mei – Petro Porosjenko wordt gekozen als de vijfde president van Oekraïne.

26-27 mei – De eerste slag om de luchthaven van Donetsk.

17 juli – Vlucht MH17 van Malaysian Airlines van Amsterdam naar Kuala Lumpur wordt door pro-Russische separatisten boven Donetsk oblast neergehaald. Alle 283 passagiers en 15 bemanningsleden komen om.

10 augustus – De laatste barricaden en tenten worden door agenten in burger in Kyiv opgeruimd.

De oorlog in de Donbas is nog altijd aan de gang.

Ik weet dat ergens ver weg
vreemden in een vreemd land
mij zullen begraven;
dit beetje geboortegrond
zal op mijn graf worden gelegd...

Taras Sjevtsjenko

Zo voer ú met extatisch hart
uit uw vaders huis weg
en schoot door de dubbele rotsen op zee,
maar het land waar u woont is u vreemd

(...)

Euripides: Medea

PROLOOG

DE KOBZARS KOMEN ZINGEND OP

Waar begint het? Tja. Het is maar net aan wie je het vraagt...

Het zou kunnen beginnen met de Scythen en Cimmeriërs, de Slaven en de Roes. Met vorstin Olha. Vladimir de Grote. Jaroslav de Wijze.

Het zou kunnen beginnen met Kyi. Ilja Moeromets. De Kozakken, de Oekraïense Volksrepubliek, het Oekraïense Opstandelingenleger. Eén ding is zeker: het begint niet gewoon hier, mijn vriend. Het begint of eindigt niet met Stalin. Het begint of eindigt niet met Janoekovytsj. Of Porosjenko. Of Zelensky. Het begint of eindigt niet met Poetin.

De oorlog was altijd al stil: net als een hartslag waarop je niet let. Zonder dat je iets merkt. Als een hartslag kunnen we hem voelen zolang we er nog zijn.

Leg je oor op de borst van een lijk en je hoort het: leegte als een echo.

Heb je ooit naar je horloge geluisterd toen het ophield met tikken? Dat geluid – dat pijnlijk holle geluid? Als een drooggevalle bron die barst in de zon.

We hebben dorst gekend. We hebben honger gekend, hier.

Ah ah, mijn vriend. Je vraagt aan ons waar we moeten beginnen, maar hoe kunnen we beginnen? Hoe vaak al heb je jouw doden door jouw straten gedragen?

Wij bezingen de geschiedenis van Kyiv: *Kom mee om die te zien.*

DE KAPITEIN

Hij ontwaakt in zijn flat: een bed, een bureau, een keukentje, een radio. De piano, een zwart glanzende Diederichs Frères, uitbundig bewerkt volgens de laatnegentiende-eeuwse mode, staat tegen een verder kale muur. Aan het lompe ding is niet te ontkomen als hij uit de slaapkamer komt en naar de badkamer loopt. Als hij zijn gezicht wast – met een stuk zeep en koud water – ziet hij de stokoude beeltenis van zijn vader, die er al zoveel jaar niet meer is.

De jonge mensen in Kyiv zijn gekomen om te protesteren tegen het wanbeleid van hun regering – hij hoorde ze en zag dat ze zich op straat verzamelden. Hij weet niet meer precies wanneer de gedachte bij hem opkwam, maar hij weet nog wel dat hij zijn vaders Sovjetlegerjas aantrok en de bivakmuts om zijn gezicht te bedekken, en toen ging hij gewoon maar. Het plein was vol mensen die zongen, hand in hand stonden, met de Oekraïense vlag zwaaiden: blauwe baan boven, gele baan onder. De wijde hemel boven het goudgele graan. De vrouwen droegen bloemen in hun haar, de mannen bloemen op hun jas – hun hoop werkte aanstekelijk. Hij wurmde zich doelgericht door de menigte heen, extatisch en opgewekt.

Dit gevoel, herinnert hij zich, dit gevoel – zo begon het allemaal.

De straatpiano stond waar hij altijd had gestaan – daar op Chresjtsjatyk, waar hij elke dag zou spelen. De piano was er neer-

gezet door een onbekende geveer, de lichte eikenhouten bovenzijde van de piano was kromgetrokken door het weer, de epoxyhars was afgebrokkeld en afgesleten. Hij veegt de sneeuw van de kruk, tilt de klep op om de witte tanden te ontbloten. Hij warmt zijn handen aan zijn adem, zijn handschoenen waarvan de vingers zijn afgeknipt zijn zwart. Hij draait de ring rond zijn vinger, zijn vaders zilveren ring.

Mensen komen aanlopen zodra hij begint te spelen.

DEEL I

МАЙДАН
MAJDAN

